Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
EVGENI TANČEV
prednesené 15. apríla 2021 [1]

Vec C-508/19

M.F.
proti
J.M.,
za účasti:
Prokurator Generalny,
Rzecznik Praw Obywatelskich

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Článok 2, článok 4 ods. 3, článok 6 ods. 3 ZEÚ a článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ – Článok 267 ZFEÚ – Článok 47 Charty základných práv Európskej únie – Právny štát – Účinná súdna ochrana – Zásada nezávislosti súdnictva – Vymenovanie sudcu Najvyššieho súdu prezidentom republiky na návrh Štátnej súdnej rady – Vyhlásenie výberového konania bez kontrasignácie predsedu vlády – Sudca vymenovaný napriek žalobe, ktorá napáda uznesenie tejto rady, a napriek prejudiciálnemu konaniu – Žiadosť o vyhlásenie neexistencie pracovného vzťahu medzi sudcom a Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) – Prednosť práva Únie“

1. Tieto návrhy sú prednesené v spojitosti so samostatnými návrhmi z dnešného dňa (15. apríla 2021) v súvisiacej veci (W.Ż., C-487/19, ďalej len „súbežné návrhy vo veci W.Ż.“). Domnievam sa, že moja analýza sa v týchto návrhoch vzájomne dopĺňa a oba tieto návrhy je potrebné vykladať spoločne. Preto sa prípadne v týchto návrhoch obmedzím len na odkazy na súbežné návrhy vo veci W.Ż.

2. V tomto návrhu na začatie prejudiciálneho konania Sąd Najwyższy (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych) [Najvyšší súd, Poľsko; ďalej len „Najvyšší súd“ (senát pre záležitosti pracovného práva a práva sociálneho zabezpečenia; ďalej len „senát pre PP a PSZ“)] žiada o výklad článku 2, článku 4 ods. 3, článku 6 ods. 3 a článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ, článku 267 ZFEÚ a článku 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).

3. Návrh na začatie prejudiciálneho konania bol podaný v rámci sporu medzi M.F. (žalobkyňa) a J.M. (žalovaný). M. F. ktorá je sudkyňa, podala určovaciu žalobu, spoločne s návrhom na vydanie predbežného opatrenia, proti J.M., domáhajúc sa určenia, že žalovaný nie je v pracovnom vzťahu sudcom Najvyššieho súdu, keďže nebol vymenovaný do funkcie sudcu Najvyššieho súdu v disciplinárnom senáte Najvyššieho súdu (ďalej len „disciplinárny senát“).

[1] Jazyk prednesu: angličtina.

4. V týchto návrhoch nie je potrebné uvádzať vnútroštátny právny rámec vzhľadom na to, že to nie je nevyhnutne potrebné na účely právnej analýzy.

I. Skutkový stav vo veci samej a prejudiciálna otázka

5. M. F. je sudkyňou Sąd rejonowy (Okresný súd, Poľsko) v P. Dňa 17. januára 2019 bolo voči nej začaté disciplinárne konanie. V tomto konaní boli vznesené voči nej výhrady prieťahov v konaniach a výhrady oneskoreného vyhotovenia písomných odôvodnení rozsudkov. Dňa 28. januára 2019 J.M., v postavení sudcu Najvyššieho súdu vykonávajúceho povinnosti predsedu Najvyššieho súdu riadiaceho činnosť disciplinárneho senátu, vydal nariadenie, ktorým označil disciplinárny súd za príslušný na rozhodovanie o tejto veci na prvom stupni.

6. M.F. však tvrdí, že uvedené konanie nemôže byť voči nej vedené, keďže J.M. nie je v pracovnom vzťahu sudcom Najvyššieho súdu, pretože nebol vymenovaný do funkcie sudcu Najvyššieho súdu v disciplinárnom senáte. Jeho vymenovanie 20. septembra 2018 bolo neúčinné, keďže nasledovalo po tom, čo: i) Krajowa Rada Sądownictwa (Štátna súdna rada, Poľsko; ďalej len „KRS“) uskutočnila výberové konanie na základe oznámenia Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej (prezident Poľskej republiky, ďalej len „prezident“) z 29. júna 2018, ktoré bolo podpísané prezidentom bez kontrasignácie Prezes Rady Ministrów (predseda vlády); ii) jeden z účastníkov výberového konania podal 17. septembra 2018 na Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd, Poľsko; ďalej len „Najvyšší správny súd“) odvolanie proti uzneseniu KRS obsahujúcemu návrh na vymenovanie J.M. do funkcie sudcu Najvyššieho súdu v disciplinárnom senáte, pričom k menovaniu došlo predtým, ako uvedený súd rozhodol o podanom odvolaní.

7. Nariadením zo 6. mája 2019 prvý predseda Najvyššieho súdu poveril rozhodovaním o žalobe a návrhu na vydanie predbežného opatrenia senát pre PP a PSZ. M.F. podala na Najvyšší súd žalobu o určenie, že J.M. nie je v pracovnom vzťahu s Najvyšším súdom. Podľa vnútroštátneho súdu pracovný vzťah medzi sudcom a súdom je ekvivalentom pracovného pomeru a bezprostredne sa viaže na existenciu sudcovského mandátu. Pracovný vzťah neexistuje bez mandátu. Aby sa mohlo konštatovať, že daná osoba nie je sudcom, vyžaduje sa predchádzajúce určenie, že táto osoba nemá mandát.

8. V dôsledku toho Sąd Najwyższy (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych) [Najvyšší súd (senát pre záležitosti pracovného práva a práva sociálneho zabezpečenia)] rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto otázky:

„1. Majú sa článok 19 ods. 1 druhý pododsek, článok 2, článok 4 ods. 3 a článok 6 ods. 3 ZEÚ v spojení s článkom 47 [Charty] a s článkom 267 tretím odsekom ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že súd členského štátu na poslednom stupni môže v konaní o určení neexistencie pracovného vzťahu rozhodnúť, že osoba, ktorej bol odovzdaný dekrét o vymenovaní do funkcie sudcu na tomto súde, vydaný na základe predpisov porušujúcich zásadu účinnej súdnej ochrany alebo postupom odporujúcim tejto zásade, nemá postavenie sudcu, ak bolo preskúmanie tejto otázky pred odovzdaním tohto dekrétu úmyselne znemožnené?

2. Majú sa článok 19 ods. 1 druhý pododsek, článok 2, článok 4 ods. 3 ZEÚ a článok 47 [Charty] v spojení s článkom 267 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že v prípade, ak bol dekrét o vymenovaní do funkcie sudcu odovzdaný po tom, čo vnútroštátny súd položil prejudiciálnu otázku týkajúcu sa výkladu práva Únie, od ktorej zodpovedania závisí posúdenie súladu vnútroštátnych predpisov, ktorých uplatnenie umožnilo vydanie tohto dekrétu, s právom Únie, došlo k porušeniu zásady účinnej súdnej ochrany?

3. Majú sa článok 19 ods. 1 druhý pododsek, článok 2, článok 4 ods. 3, článok 6 ods. 3 ZEÚ a článok 47 [Charty] vykladať v tom zmysle, že v dôsledku nezabezpečenia práva na prístup k súdu v prípade odovzdania dekrétu o vymenovaní do funkcie sudcu súdu členského štátu v nadväznosti na proces vymenovania, pri ktorého uskutočnení boli závažne porušené pravidlá práva tohto štátu upravujúce menovanie sudcov, došlo k porušeniu zásady účinnej súdnej ochrany?

4. Majú sa článok 19 ods. 1 druhý pododsek, článok 2, článok 4 ods. 3 ZEÚ a článok 47 Charty v spojení s článkom 267 tretím odsekom ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že ak vnútroštátny zákonodarca vytvorí na súde posledného stupňa členského štátu taký organizačný útvar, ktorý nie je súdom v zmysle práva Európskej únie, predstavuje to porušenie zásady účinnej súdnej ochrany?

5. Majú sa článok 19 ods. 1 druhý pododsek, článok 2, článok 4 ods. 3 ZEÚ a článok 47 Charty v spojení s článkom 267 tretím odsekom ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že o otázkach existencie pracovného vzťahu a postavenia sudcu v prípade osoby, ktorej bol odovzdaný dekrét o vymenovaní do funkcie sudcu súdu posledného stupňa členského štátu, nemôže rozhodovať organizačný útvar tohto súdu posledného stupňa príslušný podľa vnútroštátneho práva, ktorý je obsadený výlučne osobami, ktorých menovacie dekréty majú vady uvedené v druhej až štvrtej otázke, takže z toho dôvodu nie je súdom v zmysle práva Európskej únie, ale musí rozhodovať iný organizačný útvar tohto súdu posledného stupňa spĺňajúci požiadavky práva Európskej únie na súd?“

II. Analýza

A. O právomoci Súdneho dvora

9. Generálny prokurátor v podstate tvrdí, že Súdny dvor nemá právomoc, lebo návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výlučne vnútornej záležitosti, ktorá nepatrí do pôsobnosti práva Únie, pretože článok 47 Charty alebo článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ nijako nesúvisia s predmetom prejednávanej veci. Ak predseda disciplinárneho senátu určí príslušný orgán ako disciplinárny senát, tento predseda: i) nerozhoduje o podstate konkrétneho sporu v rámci kontradiktórneho konania, a teda nepredstavuje súd v zmysle práva Únie, a ii) nemá právomoc prijať akékoľvek iné rozhodnutia týkajúce sa práva Únie.

10. Postačí však uviesť, že členské štáty musia dodržiavať povinnosti, ktoré im vyplývajú z práva Únie, a najmä z článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ, napríklad pokiaľ ide o vnútroštátne hmotnoprávne a procesné pravidlá, na základe ktorých sa prijímajú rozhodnutia o vymenovaní sudcov, a prípadne pravidlá týkajúce sa súdneho preskúmania, ktoré sa uplatňujú v súvislosti

s takýmto procesom vymenovania. [2]

11. Súdny dvor má v tejto veci právomoc a článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ je použiteľný v prípade, v ktorom vznikajú také otázky, ako je postavenie osoby údajne vymenovanej do disciplinárneho senátu Najvyššieho súdu štátu napriek zjavným porušeniam vnútroštátneho práva, pretože táto osoba môže byť povolaná na prejednávanie vecí zahŕňajúcich uplatnenie alebo výklad práva Únie, a musí tak spĺňať požiadavku účinnej súdnej ochrany. Z toho vyplýva, že určenie súdu príslušného na rozhodovanie vnútorného sporu týkajúceho sa postavenia sudcu musí tiež spĺňať požiadavku na účinnú súdnu ochranu.

B. O prípustnosti prejudiciálnych otázok

12. Poľská vláda, generálny prokurátor a J.M. predložili niekoľko tvrdení, ktorými v podstate tvrdia, že všetky prejudiciálne otázky sú neprípustné, pretože odpoveď na tieto otázky nie je nevyhnutná na to, aby vnútroštátny súd mohol rozhodnúť vo veci samej – prejudiciálne otázky sú hypotetické, prejednávaná vec je fiktívna a cieľom položených otázok je iba využiť Súdny dvor a právo Únie na vytvorenie precedensu, ktorý by umožnil odvolať vnútroštátneho sudcu. Takýto precedens by znamenal porušenie zásady právneho štátu a vznikol by v situácii, ktorá nie je upravená zákonom.

13. Okrem toho, že niekoľko argumentov uvedených účastníkmi konania je založených na vnútroštátnom práve, a nie na práve Únie, domnievam sa (ako aj Komisia, M.F. a Rzecznik Praw Obywatelskich (ombudsman, Poľsko), že položené otázky sú prípustné.

14. Podstatou prvých troch prejudiciálnych otázok je určiť, či sa má článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ vykladať v tom zmysle, že bráni účinnosti vymenovania J.M. na miesto sudcu disciplinárneho senátu. Nie je totiž nevyhnutné, aby súd, ktorý prejudiciálne otázky predkladá, rozhodoval *v predmetnej veci* na základe práva Únie, keďže pôsobnosť tohto ustanovenia sa vzťahuje na všetky súdy, ktoré môžu rozhodovať o použití alebo výklade práva Únie, čo je prípad týkajúci sa disciplinárneho senátu (ako vyplýva z článku 27 nového zákona o Najvyššom súde; pozri rozsudok A.K. a i., body 79 až 81 a 100). Aj keď predseda disciplinárneho senátu (J.M.) nie je ako taký súdnym orgánom, určuje miestne príslušný disciplinárny senát, čo má rozhodujúci význam pre zabezpečenie nestranného preskúmania disciplinárnych vecí týmto senátom. Tento senát môže tiež rozhodovať o otázkach týkajúcich sa uplatnenia alebo výkladu práva Únie. Okrem toho môže J.M. ako sudca a člen disciplinárneho senátu o takých otázkach tiež rozhodovať.

15. Pokiaľ ide o posledné dve otázky, ich cieľom je poskytnúť vnútroštátnemu súdu usmernenie k právu Únie na vydanie rozhodnutia o probléme procesnej povahy, s ktorým sa stretáva *in limine litis* a ktorý sa týka jeho vlastnej právomoci rozhodovať vo veci samej namiesto disciplinárneho senátu pre prípad, že disciplinárny senát nespĺňa požiadavky vyplývajúce z práva Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok vo veci A.K. a i., body 99 a 100).

[2] Pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. novembra 2019, A. K. a i. (Nezávislosť disciplinárneho senátu Najvyššieho súdu) (C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982, body 134 až 139 a 145) (ďalej len „rozsudok vo veci A. K. a i.“).

C. O veci samej

1. Stručné zhrnutie tvrdení účastníkov konania

16. M.F. a ombudsman – a do istej miery aj Komisia – v podstate tvrdia, že na otázky je potrebné odpovedať kladne: vnútroštátny súd posledného stupňa môže posúdiť vymenovanie, ako aj záruky nezávislosti a nestrannosti osoby vymenovanej do funkcie sudcu Najvyššieho súdu v rozpore so zásadou účinnej súdnej ochrany.

17. J.M. nepredložil Súdnemu dvoru pripomienky k veci samej ani sa nezúčastnil pojednávania.

18. Pokiaľ ide o druhú prejudiciálnu otázku, poľská vláda v podstate tvrdí, že právo Únie nemožno vykladať tak, že bráni prezidentovi vymenovať J.M. z dôvodu existencie prejudiciálneho konania, keďže: Súdny dvor nerozhoduje o súlade vnútroštátneho práva s právom Únie a organizácia súdnictva a proces vymenovania sudcov nie sú upravené právom Únie. Pokiaľ ide o tretiu otázku, poľská vláda tvrdí, že ani jedna z dvoch údajných nezrovnalostí sa v tejto veci nepreukázala, a aj v prípade, že by to tak bolo, nemali by za následok porušenie zásady účinnej súdnej ochrany. Pokiaľ ide o prvú otázku, poľská vláda uvádza, že vzhľadom na odpovede na druhú a tretiu otázku je táto otázka bezpredmetná. Pokiaľ ide o štvrtú otázku, poľská vláda v podstate tvrdí, že neexistujú pochybnosti o nezávislosti disciplinárneho senátu. Pokiaľ ide o piatu otázku, poľská vláda tvrdí, že iba disciplinárny senát môže rozhodnúť o neprípustnosti návrhu vo veci samej.

19. Okrem tvrdení obdobných tvrdeniam poľskej vlády generálny prokurátor v podstate tvrdí, že neexistencia nezrovnalostí pri procese vymenovania alebo jeho súladu s právom Únie nie sú základnými znakmi nominácie sudcov do ich funkcií, ale môžu mať nanajvýš vplyv na to, či sa dodržiavajú práva osoby, ktorá spadá do právomoci tohto sudcu, na prístup k súdu. V každom prípade je potrebné na päť položených otázok odpovedať záporne aj vzhľadom na zásady právnej istoty a neodvolateľnosti sudcov.

2. Posúdenie

a) O prvej až tretej otázke

20. Svojimi prvými tromi otázkami – na ktoré je potrebné odpovedať spoločne – sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa pojem „právo na súd zriadený zákonom“ uvedený v článku 19 ods. 1 druhom pododseku ZEÚ musí v zmysle článku 47 Charty vykladať v tom zmysle, že bráni vymenovaniu J.M. do funkcie sudcu disciplinárneho senátu Najvyššieho súdu za takých okolností, keď: i) súdne preskúmanie aktov prijatých v rámci tohto konania o vymenovaní sudcov je obmedzené/neexistuje; ii) dekrét o vymenovaní bol vydaný skôr, než Súdny dvor mohol vydať v prejudiciálnom konaní rozhodnutie (vec A.K. a i.) o výklade požiadaviek nezávislosti takého súdneho orgánu, ako je disciplinárny senát (teda súdneho orgánu, v ktorom mala zasadať osoba uvedená v tomto dekréte o vymenovaní ako sudca); iii) dekrét o vymenovaní bol vydaný predtým, než mohol Najvyšší správny súd rozhodnúť o žalobe podanej proti uzneseniu KRS č. 317/2018, ktoré obsahovalo návrh KRS prezidentovi republiky na vymenovanie J.M., a iv) oznámenie prezidenta republiky uverejnené na základe článku 31 ods. 1 zákona o Najvyššom súde o začatí výberového konania na obsadenie voľných pracovných miest na Najvyššom súde, vrátane disciplinárneho senátu, nebolo kontrasignované predsedom vlády.

21. Po prvé, ako uvádzam v mojich súbežných návrhoch vo veci W.Ż. (body 46 a 47), článok 47 Charty za okolností, o aké ide vo veci samej, nie je uplatniteľný ako samostatné ustanovenie. Rovnaké odôvodnenie platí aj v tejto veci. Poznamenávam však, že Súdny dvor v súčasnosti jasne uznal v rozsudku vo veci A.B. a i. (C-824/18, EU:C:2021:153, bod 146), že článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ „ukladá členským štátom jasnú a presnú povinnosť dosiahnuť výsledok, ktorá nie je spojená so žiadnou podmienkou, pokiaľ ide o nezávislosť charakteristickú pre súdy, ktoré majú vykladať a uplatňovať právo Únie“.

22. Domnievam sa (rovnako ako ombudsman), že súvislosť medzi žalobou vo veci samej a ustanoveniami práva Únie uvádzanými v otázkach sa týka skutočnosti, že vnútroštátna sudkyňa (M.F.), ktorá môže rozhodovať o uplatnení alebo výklade práva Únie, žiada, aby jej v rámci disciplinárneho konania proti nej bola priznaná účinná súdna ochrana zaručená článkom 19 ods. 1 ZEÚ v spojení s článkom 47 Charty. Takáto ochrana totiž zahŕňa povinnosť členských štátov konať tak, aby „poskytovali potrebné záruky s cieľom predísť akémukoľvek riziku toho, že taký režim bude využitý ako systém politickej kontroly obsahu súdnych rozhodnutí“ [3] čo znamená, že M.F. má právo na to, aby jej vec rozhodoval nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom. To tiež znamená, že súd, ktorý má rozhodovať v jej disciplinárnom konaní, nemôže byť určený sudcom, ktorého vlastným vymenovaním bolo porušené to isté ustanovenie práva Únie, aj keď sám tento sudca vydáva rozhodnutia týkajúce sa uplatňovania alebo výkladu práva Únie.

23. Ako detailne vysvetľujem v mojich súbežných návrhoch vo veci W.Ż. (bod 68 a nasl.), pre túto vec sú relevantné dva rozsudky: rozsudok Súdneho dvora z 26. marca 2020, Preskúmanie Simpson/Rada a HG/Komisia (C-542/18 RX-II a C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232) (ďalej len „rozsudok vo veci Simpson a HG“) a rozsudok ESĽP Ástráðsson v. Island, rozsudok veľkej komory, (CE:ECHR:2020:1201JUD002637418).

24. Konkrétne s cieľom určiť, či nezrovnalosť predstavuje porušenie požiadavky, podľa ktorej musí byť súd zriadený zákonom v zmysle článku 19 ZEÚ, je podľa bodu 75 rozsudku vo veci Simpson a HG potrebné posúdiť, či táto nezrovnalosť má *„takú povahu a závažnosť*, že vytvára skutočné riziko, že iné zložky moci, najmä výkonná moc, by mohli vykonávať nenáležitú diskrečnú právomoc, ktorá ohrozuje integritu výsledku, ku ktorému vedie proces vymenovania, a teda vyvoláva legitímnu pochybnosť [aj keď iba na úrovni domnienky] v mysli osôb podliehajúcich súdnej právomoci, pokiaľ ide o nezávislosť a nestrannosť dotknutého sudcu alebo sudcov, čo je prípad, keď sú dotknuté základné pravidlá, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť vytvárania a fungovania tohto súdneho systému“ (kurzívou zvýraznil generálny advokát).

25. Ako som podrobne vysvetlil v návrhoch, ktoré som predniesol vo veci W.Ż., vyššie uvedená judikatúra vyžaduje, aby vnútroštátny súd v tejto súvislosti určil, či predmetné porušenie bolo zjavné, to znamená, aby posúdil očividný a zámerný charakter tohto porušenia, ako aj závažnosť porušenia.

26. Z vnútroštátneho rozhodnutia totiž vyplýva, že proces vymenovania J.M. bol postihnutý niekoľkými potenciálne zjavnými porušeniami práva upravujúceho menovanie sudcov: i) proces začal bez kontrasignácie predsedu vlády, ktorá je vyžadovaná ústavou, čo zrejme spôsobuje neplatnosť tohto procesu *ab initio*; ii) proces sa týkal novej KRS, ktorej členovia boli vymenovaní podľa nového legislatívneho procesu, ktorý je protiústavný a nezaručuje nezávislosť; iii) existovali rôzne zámerné prekážky brániace predbežnému súdnemu preskúmaniu tohto vymenovania, ako: a) KRS zámerne nepostúpila žalobu podanú proti svojmu uzneseniu na Najvyšší správny súd

[3] Rozsudok z 5. novembra 2019, C-192/18, Komisia/Poľsko (EU:C:2019:924, bod 114).

v rovnakej chvíli, ako ju zaslala prezidentovi republiky pred uplynutím lehoty na jej podanie na predmetný súd; b) prezident republiky vymenoval sudcov navrhnutých v tomto uznesení predtým, ako bolo ukončené súdne preskúmanie uvedeného uznesenia bez toho, aby počkal na odpoveď Súdneho dvora na otázky položené vo veci C-824/18 o súlade týchto spôsobov preskúmania s právom Únie. Prezident republiky sa teda dopustil možného zjavného porušenia základných noriem vnútroštátneho práva.

1) O bode i)

27. Komisia v podstate tvrdí, že právo na súd zriadený zákonom na základe článku 19 ods. 1 druhého odseku ZEÚ a článku 47 Charty nevyžaduje, aby v každom prípade existovali právne prostriedky nápravy proti aktom, ktorými sú menovaní sudcovia, a iným aktom prijatým v rámci procesov vymenovania sudcov najvyšších súdov.

28. Na rozdiel od toho, čo tvrdí Komisia a ako som podrobnejšie uviedol vo svojich súbežných návrhoch vo veci W.Ż. (body 50 až 63), takáto argumentácia je pochybná a nemožno ju použiť v takom kontexte, o aký ide v Poľsku.

29. Z rozsudku A.B. a i. (a ako som takisto uviedol vo svojich návrhoch k danej veci) vyplýva, že vnútroštátny súd bude musieť na základe poznatkov uvedených v týchto návrhoch a v rozsudku A.B. a i. a všetkých ďalších relevantných skutočností, o ktorých sa prípadne dozvie, posúdiť, a to prípadne s prihliadnutím na špecifické dôvody alebo ciele, ktoré pred ním budú uvedené na odôvodnenie dotknutých opatrení, či vnútroštátne ustanovenia, ako sú ustanovenia obsiahnuté v článku 44 ods. 1a až 4 zákona o KRS, môžu vyvolať u osôb podliehajúcich súdnej právomoci legitímne pochybnosti o neovplyvniteľnosti sudcov vymenovaných na základe uznesení KRS vonkajšími skutočnosťami, najmä potom priamymi alebo nepriamymi vplyvmi poľskej zákonodarnej a výkonnej moci, a o ich neutralite vo vzťahu ku stretávajúcim sa záujmom, ktoré môžu viesť k tomu, že sa títo sudcovia nebudú javiť ako nezávislí alebo nestranní, čo môže narušiť dôveru, ktorú v demokratickej spoločnosti a právnom štáte musí vzbudzovať justícia u osôb podliehajúcich súdnej právomoci.

30. S uvedenou výhradou sa domnievam, že spätný dopad týchto vnútroštátnych ustanovení na účinnosť súdnych prostriedkov nápravy voči uzneseniam KRS, ktorými sa navrhuje vymenovanie sudcov Najvyššieho súdu, porušuje článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ. Aby bolo súdne preskúmanie účinné, musí zahŕňať prinajmenšom overenie neexistencie prekročenia alebo zneužitia právomoci, nesprávneho právneho posúdenia alebo zjavne nesprávneho posúdenia (rozsudok A. K. a i., bod 145). Ako zdôraznil ombudsman, účinné súdne preskúmanie je nevyhnutné najmä v prípadoch, ak sa javí, ako v tejto veci, že štát svojím konaním zasahuje do procesu vymenovania sudcov spôsobom, ktorý môže ohroziť budúcu nezávislosť týchto sudcov.

31. Ako totiž uviedol vnútroštátny súd, v tomto ohľade je dôležité, že vymenovanie sudcu v tejto veci sa uskutočnilo na základe ustanovení a/alebo procesov v rozpore so zásadou účinnej súdnej ochrany. Ďalej sa javí, že zákonodarná a/alebo výkonná moc zámerne a úmyselne vyvolali situáciu v tejto veci tým, že pred vydaním rozhodnutí o vymenovaní zabránili (alebo sa pokúsili zabrániť) súdnemu preskúmaniu súladu uplatniteľných vnútroštátnych právnych predpisov alebo postupov s právom Únie.

2) O bode ii)

32. Podstatou druhej otázky vnútroštátneho súdu je, či článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ a článok 47 Charty v spojení s článkom 267 ZFEÚ vyžadujú, aby prezident republiky nevydal dekrét o vymenovaní na pozíciu sudcu disciplinárneho senátu v prípade, keď bol Súdnemu dvoru 30. augusta 2018 zaslaný návrh na začatie prejudiciálneho konania týkajúci sa výkladu požiadaviek nezávislosti v rámci zriadenia disciplinárneho senátu, a táto vec sa stále prejednáva (vec A. K. a i.).

33. Komisia tvrdí, že na túto otázku treba odpovedať záporne.

34. Na rozdiel od Komisie sa domnievam, že ide o rozšírenie odpovede na prvú otázku, a ako vyplýva z mojich návrhov vo veci A. B. a i., ako aj z rozsudku vo veci A. B. a i., výkonný orgán členského štátu sa musí zdržať vydania dekrétu o vymenovaní do funkcie sudcu až do doby, než vnútroštátny súd pri zohľadnení rozsudku Súdneho dvora vydaného v prejudiciálnom konaní rozhodne o zlučiteľnosti vnútroštátneho práva s právom Únie, pokiaľ ide o proces vymenovania členov novej organizačnej jednotky súdu posledného stupňa príslušného členského štátu. V prípade, že by to tak nebolo, išlo by o porušenie zásady účinnej súdnej ochrany, keďže to prinajmenšom vyvoláva vážne riziko, že budú zriadené súdne orgány, hoci len dočasne, ktoré nezodpovedajú normám Únie. Súhlasím s ombudsmanom, že by tiež mohlo ísť o porušenie článku 4 ods. 3 ZEÚ a článku 267 ZFEÚ, pretože prezident republiky by obmedzil potrebný účinok prejudiciálneho konania a obchádzal by záväznú povahu rozhodnutí Súdneho dvora.

35. Vnútroštátne súdy by mali mať prostriedky nápravy na to, aby mohli akékoľvek konanie orgánov členského štátu po tom, čo vnútroštátny súd položil prejudiciálnu otázku, považovať za kvalifikované porušenie zásady účinnej súdnej ochrany, ak by predmetom alebo dôsledkom tohto konania mohlo byť zablokovanie alebo obmedzenie zásady, podľa ktorej rozsudky Súdneho dvora vydané v prejudiciálnych konaniach pôsobia retroaktívne (*ex tunc)*.

36. V rámci tejto veci je dôležité, ako uviedol vnútroštátny súd, že vydanie rozhodnutia o vymenovaní do funkcie sudcu disciplinárneho senátu môže predstavovať úmyselné porušenie zásady účinnej súdnej ochrany. Navyše sa zdá, že to súviselo s presvedčením vyplývajúcim zo skoršej vnútroštátnej judikatúry, podľa ktorého je vymenovanie do funkcie sudcu Najvyššieho súdu nevratné. Ako vyplýva z odpovede na prvú otázku, toto presvedčenie je nesprávne.

37. Okrem toho zdieľam názor vnútroštátneho súdu, podľa ktorého osoba vymenovaná do funkcie sudcu Najvyššieho súdu za takých okolností môže byť závislá na tom, ako budú jej rozhodovaciu činnosť po dobu výkonu súdnej funkcie hodnotiť orgány, ktoré sa podieľali na jej vymenovaní. Vnútroštátny súd uvádza, že takáto závislosť podľa neho existuje, najmä na výkonnej moci, teda prezidentovi republiky.

3) O bode iii)

38. Podstatou tretej otázky vnútroštátneho súdu je, či „právo na súd zriadený zákonom“, stanovené v článku 19 ods. 1 druhom pododseku ZEÚ a článku 47 Charty, vyžaduje, aby vnútroštátny súd – v rámci konania, ktorého cieľom je konštatovať (ne)existenciu pracovného pomeru osoby menovanej do funkcie sudcu – rozhodol o neúčinnosti dekrétu o vymenovaní z dôvodu zjavných porušení vnútroštátnych predpisov upravujúcich postup vymenovania.

39. Domnievam sa, že táto otázka úzko súvisí s otázkou položenou vo veci C-487/19, W.Ż (pozri moje súbežné návrhy, body 50 až 63 a bod 106). V týchto návrhoch som dospel k záveru – a opäť v rozpore s tým, čo tvrdí Komisia –, že právo na súd zriadený zákonom, potvrdené v článku 19 ods. 1 druhom pododseku ZEÚ a v súlade s článkom 47 Charty, je potrebné vykladať v tom zmysle, že súd, akým je súd zložený z J.M., nespĺňa požiadavky na vytvorenie takého súdu zriadeného zákonom v situácii, keď bol dotknutý sudca vymenovaný do tejto funkcie v zjavnom rozpore s právnymi predpismi členského štátu uplatniteľnými na vymenovanie do funkcie sudcu Najvyššieho súdu, čo je otázka, ktorú musí posúdiť vnútroštátny súd. Vnútroštátny súd musí v tejto súvislosti posúdiť zjavnú a zámernú povahu tohto porušenia, ako aj závažnosť porušenia, a musí zohľadniť skutočnosť, že k uvedenému vymenovaniu J.M. došlo napriek predchádzajúcemu podaniu odvolania na príslušný vnútroštátny súd proti uzneseniu KRS, ktoré obsahovalo návrh na vymenovanie tejto osoby do funkcie sudcu a ktoré v príslušnom čase ešte nebolo prejednané.

4) O bode iv)

40. Pokiaľ ide o skutočnosť, že oznámenie prezidenta republiky o začatí výberového konania na obsadenie voľných pracovných miest na Najvyššom súde, vrátane disciplinárneho senátu, bolo uverejnené bez kontrasignácie predsedu vlády, prináleží vnútroštátnemu súdu, aby posúdil, či bola taká kontrasignácia vyžadovaná na základe článku 144 ods. 3 bod 17 Ústavy a či skutočnosť, že kontrasignácia nebola pripojená k oznámenia prezidenta zverejnenému na základe článku 33 ods. 1 zákona o Najvyššom súde, predstavuje zjavné, zámerné a vážne porušenie vnútroštátnych pravidiel, ktoré upravujú proces vymenovania sudcov Najvyššieho súdu.

b) O štvrtej a piatej otázke

41. Podstatou štvrtej a piatej otázky vnútroštátneho súdu, ktorými sa treba zaoberať spoločne, je, či sa má článok 2 a článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ, článok 267 ZFEÚ a článok 47 Charty vykladať v tom zmysle, že senát Najvyššieho súdu členského štátu, ako je disciplinárny senát v tejto veci, ktorý má rozhodovať o veciach, ktoré patria do práva Únie, spĺňa: – vzhľadom na podmienky, za ktorých bol zložený a na podmienky vymenovania členov – i) požiadavky nezávislosti a nestrannosti, a ii) právo na súd zriadený zákonom, ktoré vyžadujú vyššie uvedené ustanovenia práva Únie. Ak to tak nie je, vnútroštátny súd sa pýta, či zásada prednosti práva Únie sa má vykladať v tom zmysle, že ho núti nepoužiť vnútroštátne ustanovenia, ktoré vyhradzujú právomoc rozhodovať o takých veciach disciplinárnemu senátu.

1) O nezávislosti disciplinárneho senátu

42. V bode 171 rozsudku vo veci A. K. a i. veľká komora Súdneho dvora rozhodla o otázkach, ktoré sú v podstate zhodné s otázkami nastolenými v prejednávanej veci, takto: „článok 47 Charty a článok 9 ods. 1 [smernice Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolaní (Ú. v. ES L 303, 2000, s. 16; Mim. vyd. 05/004, s. 79)] sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia tomu, aby spory týkajúce sa uplatňovania práva Únie mohli patriť do výlučnej právomoci orgánu, ktorý nie je nezávislým a nestranným súdom v zmysle prvého z týchto ustanovení. Tak je to v prípade, ak objektívne podmienky, za ktorých bol vytvorený dotknutý orgán, a jeho vlastnosti, ako aj spôsob, akým boli vymenovaní jeho členovia, môžu vo vnímaní osôb podliehajúcich súdnej právomoci vyvolávať oprávnené pochybnosti, pokiaľ ide o neovplyvniteľnosť tohto orgánu vonkajšími činiteľmi, predovšetkým priamymi alebo nepriamymi vplyvmi zákonodarnej a výkonnej moci, a jeho

neutralitu vo vzťahu k protichodným záujmom, a môžu tak viesť k absencii dojmu nezávislosti alebo nestrannosti uvedeného orgánu, ktorá by mohla narušiť dôveru, ktorú musí súdnictvo v demokratickej spoločnosti vzbudzovať u uvedených osôb podliehajúcich súdnej právomoci. Vnútroštátnemu súdu prislúcha po zohľadnení všetkých relevantných okolností, ktoré sú mu známe, určiť, či je to tak, pokiaľ ide o orgán, ako je disciplinárny senát… Najvyšš[ieho] súd[u])… V takom prípade sa zásada prednosti práva Únie má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu ukladá povinnosť neuplatniť ustanovenie vnútroštátneho práva, podľa ktorého je na rozhodovanie sporov vo veciach samých príslušný výlučne uvedený orgán, a to tak, aby tieto spory mohli byť preskúmané súdom, ktorý spĺňa požiadavky nezávislosti a nestrannosti uvedené vyššie a ktorý by bol príslušný v dotknutej oblasti, ak by tomu nebránilo uvedené ustanovenie."

43. Aj keď na rozdiel od toho, ako to bolo veci A. K. a i., nie je v tomto prípade ustanovením práva Únie relevantným pre zodpovedanie štvrtej a piatej prejudiciálnej otázky článok 47 Charty, ale článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ, podľa Súdneho dvora „zásada účinnej súdnej ochrany práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie, na ktorú odkazuje článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ, pritom predstavuje všeobecnú zásadu práva Únie, ktorá je teraz potvrdená v článku 47 Charty, v dôsledku čoho prvé z týchto ustanovení ukladá všetkým členským štátom povinnosť stanoviť v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie, prostriedky nápravy potrebné na zabezpečenie účinnej súdnej ochrany najmä v zmysle druhého z uvedených ustanovení" (rozsudok vo veci A. K. a i., bod 168).

44. Možno uviesť, že v rozsudku z 5. decembra 2019 Najvyšší súd (zasadajúci v zložení ako senát pre PP a PSZ rozhodujúce v jednej z vecí, v ktorých bol vydaný rozsudok A.K. a i.) rozhodol – na základe rozsudku A.K. a i. – že KRS nie je vo svojom súčasnom zložení nezávislým orgánom a že disciplinárny senát nie je súdom v zmysle článku 47 Charty, článku 6 EDĽP a článku 45 ods. 1 poľskej Ústavy. Pokiaľ ide o KRS, tento rozsudok poukazoval najmä na vady pri postupoch voľby jej členov, jej podriadenosť politickým orgánom a jej činnosti, ktoré boli v rozpore s nezávislosťou súdnictva.

45. Pokiaľ ide ďalej o disciplinárny senát, z tohto rozsudku vyplynulo najmä to, že všetci sudcovia vymenovaní do disciplinárneho senátu majú silné väzby na zákonodarné alebo výkonné orgány, podmienky výberového konania na vymenovanie týchto sudcov sa zmenili v priebeh konania, že sa na procese vymenovania nedostatočne zúčastňoval Najvyšší súd, že činnosť disciplinárneho senátu bola zameraná na späťvzatie návrhov na začatie prejudiciálneho konania a skutočnosť, že disciplinárne veci rozhodnuté týmto senátom preukázali, že sudca môže byť obvinený z disciplinárnych priestupkov v dôsledku prijatia súdnych rozhodnutí, zatiaľ čo predtým to tak nebolo.

46. Najvyšší súd (zasadajúci v rovnakom zložení v ostatných veciach, v ktorých bol vydaný rozsudok vo veci A.K. a i.) vo svojich rozsudkoch z 15. januára 2020 z podobných dôvodov rozhodol, že disciplinárny senát nie je nezávislým a nestranným súdom z dôvodu podmienok týkajúcich sa jeho zriadenia, právomocí a zloženia, ako aj účasti KRS na výbere jeho členov.

47. Vo výkladovom uznesení z 23. januára 2020 Najvyšší súd (zasadajúci v spoločnom zložení občianskoprávneho senátu, trestnoprávneho senátu a pracovnoprávneho a sociálnoprávneho senátu) súhlasil s rozsudkom Najvyššieho súdu z 5. decembra 2019, podľa ktorého KRS a disciplinárny senát nie sú nezávislými orgánmi (uznesenie, body 31 až 45). Toto uznesenie najmä uvádzalo, že KRS je podriadená politickým orgánom, takže výberové konania na funkciu sudcu, ktoré uskutočňuje, majú vady, čo vyvoláva vážne pochybnosti o dôvodoch vymenovania osôb do

funkcie sudcov.[4] Rovnako tak z dôvodu jej organizácie, systému, postupu vymenúvania a autonómie vo vzťahu k Najvyššiemu súdu nie sú rozsudky vydané kolégiom sudcov disciplinárneho senátu rozsudkami vydanými riadne menovaným súdom (uznesenie, bod 45). V dôsledku toho boli podľa tohto uznesenia súdne senáty pri vydávaní rozhodnutí, na ktorých sa podieľali sudcovia vybraní novoustanovenou KRS, zložené protiprávnym spôsobom.

48. Z bodov 114 až 166 rozsudku vo veci A.K. a i. teda vyplýva, že na prvú časť štvrtej otázky a na piatu prejudiciálnu otázku treba odpovedať tak, že článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ sa má v zmysle článku 47 Charty vykladať tak, že orgán nie je nezávislým a nestranným súdom v zmysle týchto ustanovení v prípade, keď objektívne podmienky, za ktorých bol dotknutý orgán zriadený, a jeho charakteristiky, ako aj spôsob, akým boli menovaní jeho členovia, môžu vyvolať u osôb podliehajúcich súdnej právomoci oprávnené pochybnosti, pokiaľ ide o neovplyvniteľnosť tohto orgánu vonkajšími činiteľmi, predovšetkým priamymi alebo nepriamymi vplyvmi zákonodarnej a výkonnej moci, a jeho neutralitu vo vzťahu k protichodným záujmom, a môžu tak viesť k absencii dojmu nezávislosti alebo nestrannosti uvedeného orgánu, ktorá by mohla narušiť dôveru, ktorú musí súdnictvo v demokratickej spoločnosti vzbudzovať u uvedených osôb podliehajúcich súdnej právomoci. Vnútroštátnemu súdu prislúcha po zohľadnení všetkých relevantných okolností, ktoré sú mu známe, určiť, či je to tak, pokiaľ ide o orgán, ako je disciplinárny senát Najvyššieho súdu. V takom prípade sa zásada prednosti práva Únie má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu ukladá povinnosť neuplatniť ustanovenie vnútroštátneho práva, podľa ktorého je na rozhodovanie sporov vo veciach samých príslušný výlučne uvedený orgán, a to tak, aby tieto spory mohli byť preskúmané súdom, ktorý spĺňa požiadavky nezávislosti a nestrannosti uvedené vyššie a ktorý by bol príslušný v dotknutej oblasti, ak by tomu nebránilo uvedené ustanovenie.

2) O povahe disciplinárneho senátu ako „súdu zriadeného zákonom“

49. Ako zdôrazňujem vo svojich súbežných návrhoch vo veci W.Ż., právo na súd zriadený zákonom priamo súvisí s nezávislosťou súdu a je tiež jednou z podmienok, ktoré musia byť splnené na účely vytvorenia „súdu“ v zmysle práva Únie podľa článku 267 ZFEÚ.[5] Z judikatúry vyplýva, že Súdny dvor vykladá požiadavku nezávislosti súdnictva na základe článku 267 ZFEÚ vzhľadom na požiadavky stanovené v článku 19 ods. 1 druhom pododseku ZEÚ.[6] To platí podľa môjho názoru aj na požiadavku, aby išlo o súd zriadený zákonom.

50. Ako rozhodol Súdny dvor,[7] záruky prístupu k nezávislému a nestrannému súdu vopred zriadenému zákonom, a najmä záruky, ktoré vymedzujú súd rovnako ako jeho zloženie, predstavujú základný kameň práva na spravodlivý proces. Súdny dvor tiež uznal, že podľa

[4] Uznesenie, bod 42. Toto uznesenie je právne záväzné. V bode 41 tohto uznesenia Najvyšší súd kritizoval kroky ministra spravodlivosti, prostredníctvom ktorých ním menovaní disciplinárni úradníci prenasledovali sudcov za ich rozhodnutia vyjasniť nezrovnalosti týkajúce sa výberového konania sudcov, ktoré uskutočňovala KRS. Pozri tiež odbornú literatúru, podľa ktorej je disciplinárny senát zriadený v rozpore s poľskou ústavou: WRÓBEL, W.: The Disciplinary Chamber of the Supreme Court as an exceptional court in the meaning of Article 175(2) of the Polish Constitution. In: *Palestra*, č. 1-2, 2009 (http://themis-sedziowie.eu/wp-content/uploads/2020/01/Włodzimierz-Wróbel_Disciplinary-Chamber-as-exceptional-court_def.pdf).

[5] Pozri napríklad rozsudok z 24. mája 2016, MT Højgaard a Züblin (C-396/14, EU:C:2016:347, bod 23).

[6] Pozri rozsudky z 21. januára 2020, Banco de Santander (C-274/14, EU:C:2020:17, bod 56), a zo 16. júla 2020, Governo della Repubblica italiana (Postavenie talianskych zmierovacích sudcov) (C-658/18, EU:C:2020:572, bod 45).

[7] Rozsudok z 26. marca 2020, Preskúmanie Simpson/Rada a HG/Komisia (C-542/18 RX-II a C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232), bod 73. Pozri tiež návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Sharpston v spojených veciach Preskúmanie Simpson/Rada a HG/Komisia (C-542/18 RX-II a C-543/18 RX-II, EU:C:2019:977, bod 67); návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Hogan vo veci Repubblika (C-896/19, EU:C:2020:1055, bod 53); návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bobek v spojených veciach Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție a i. (C-357/19 a C-547/19, EU:C:2021:170, body 137 až 139).

ustálenej judikatúry ESĽP cieľom uvedenia výrazu „zriadený zákonom“ v článku 6 ods. 1 prvej vete EDĽP je zabrániť tomu, aby organizácia súdneho systému nebola ponechaná na voľnú úvahu výkonnej moci, a zabezpečiť, aby sa táto oblasť spravovala zákonom prijatým zákonodarnou mocou spôsobom, ktorý je v súlade s pravidlami vymedzujúcimi výkon jej právomoci. Tento výraz odráža najmä zásadu právneho štátu a týka sa nielen právneho základu samotnej existencie súdu, ale aj zloženia rozhodovacieho zloženia v každej veci, ako aj každého iného ustanovenia vnútroštátneho práva, ktorého nedodržanie spôsobuje protiprávnosť účasti jedného alebo viacerých sudcov na preskúmaní veci, čo zahŕňa najmä ustanovenia týkajúce sa nezávislosti a nestrannosti členov príslušného súdu.

51. Vo zvyšnej časti môže vnútroštátny súd v tomto kontexte *mutatis mutandis* použiť argumentáciu uvedenú v súbežných návrhoch vo veci W.Ż.

52. V každom prípade, keďže sa piata otázka týka dôsledkov vyplývajúcich z odpovede na štvrtú otázku, táto odpoveď by sa nemala líšiť od odpovede na prvú časť štvrtej otázky.

53. Na záver je potrebné uviesť, že akékoľvek vnútroštátne ustanovenie alebo legislatívna, správna alebo súdna prax, ktoré znižujú potrebný účinok práva Únie tým, že príslušnému sudcovi bránia uplatniť toto právo a urobiť v rámci tohto uplatnenia všetko, čo je nevyhnutné na to, aby nedošlo k použitiu vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá môže byť prekážkou plnej účinnosti priamo uplatniteľného práva Únie, ako je v tejto veci článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ, pričom nie je potrebné žiadať či čakať na zrušenie predmetného aktu prostredníctvom legislatívneho alebo akéhokoľvek iného ústavného postupu, porušuje právo Únie (pozri rozsudok vo veci A.K. a i.). Aj keď sa zásada prednosti práva Únie uplatňuje najmä na všeobecné a abstraktné vnútroštátne predpisy, možno ju tiež použiť na jednotlivé a špecifické správne akty.[8] Vzhľadom na skutočnosť, že preskúmanie platnosti vymenovania J.M. (žalovaný sudca) nemôže byť vykonané žiadnym iným vnútroštátnym postupom a jedinou možnosťou preskúmania postavenia tohto sudcu je urobiť tak v rámci disciplinárneho konania, ktoré vystavuje M.F. (sudkyňu, ktorá podala žalobu) sankciám, ktoré nie sú v súlade s požiadavkami zásady účinnej súdnej ochrany,[9] mal by mať vnútroštátny súd možnosť rozhodnúť o právnej neexistencii tohto vymenovania aj v prípade, že mu to neumožňuje vnútroštátne právo.

54. V tomto ohľade zastávam názor (rovnako ako ombudsman), že sa vnútroštátne orgány nemôžu schovávať za tvrdenia založené na právnej istote a neodvolateľnosti sudcov. Tieto argumenty sú iba dymovou clonou a nezmenšujú úmysel ignorovať alebo porušovať princípy právneho štátu. Je potrebné pripomenúť, že z bezprávia právo vzísť nemôže (*ex iniuria ius non oritur*). Ak bola osoba vymenovaná do takého dôležitého orgánu v právnom systéme členského štátu, ako je najvyšší súd tohto členského štátu, postupom, ktorý porušil zásadu účinnej súdnej ochrany, potom takáto osoba nemôže byť chránená zásadami právnej istoty a neodvolateľnosti sudcov.

[8] Pozri rozsudok z 29. apríla 1999, Ciola (C-224/97, EU:C:1999:212).

[9] Pozri rozsudok z 13. marca 2007, Unibet (C-432/05, EU:C:2007:163, bod 64).

III. Návrh

55. Z dôvodov uvedených vyššie navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálne otázky, ktoré položil Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko) takto:

Právo na súd zriadený zákonom, zakotvené v článku 19 ods. 1 druhom pododseku ZEÚ, sa má v zmysle článku 47 Charty základných práv Európskej únie vykladať tak, že za takých okolností, o aké ide vo veci samej, osoba vymenovaná na miesto sudcu disciplinárneho senátu Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) túto požiadavku nespĺňa, ak jej vymenovanie bolo uskutočnené v zjavnom rozpore s vnútroštátnymi pravidlami upravujúcimi proces vymenovania sudcov Najvyššieho súdu, čo prislúcha overiť vnútroštátnemu súdu. V rámci tohto posúdenia musí vnútroštátny súd prihliadnuť na zjavnú a úmyselnú povahu, ako aj na závažnosť predmetných porušení.

Článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ sa vzhľadom na článok 47 Charty má vykladať v tom zmysle, že súdny senát netvorí nezávislý a nestranný súd v zmysle týchto ustanovení, ak objektívne podmienky, za ktorých bol vytvorený dotknutý orgán, a jeho vlastnosti, ako aj spôsob, akým boli vymenovaní jeho členovia, môžu vo vnímaní osôb podliehajúcich súdnej právomoci vyvolávať oprávnené pochybnosti, pokiaľ ide o neovplyvniteľnosť tohto orgánu vonkajšími činiteľmi, predovšetkým priamymi alebo nepriamymi vplyvmi zákonodarnej a výkonnej moci, a jeho neutralitu vo vzťahu k protichodným záujmom, a môžu tak viesť k absencii dojmu nezávislosti alebo nestrannosti uvedeného orgánu, ktorá by mohla narušiť dôveru, ktorú musí súdnictvo v demokratickej spoločnosti vzbudzovať u uvedených osôb podliehajúcich súdnej právomoci. Vnútroštátnemu súdu prislúcha po zohľadnení všetkých relevantných okolností, ktoré sú mu známe, určiť, či je to tak, pokiaľ ide o súdny orgán, ako je disciplinárny senát Sąd Najwyższy (Najvyšší súd).

V takom prípade sa zásada prednosti práva Únie má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu ukladá povinnosť neuplatniť ustanovenie vnútroštátneho práva, podľa ktorého je na rozhodovanie takých sporov, akým je spor vo veci samej, príslušný výlučne uvedený orgán, a to tak, aby tieto spory mohli byť preskúmané súdom, ktorý spĺňa požiadavky nezávislosti a nestrannosti uvedené vyššie a ktorý by bol príslušný v dotknutej oblasti, ak by tomu nebránili uvedené ustanovenia.